

RAJAVARTILOAITOKSEN YVT – UUTISKIRJE

RAJAVARTILOAITOKSEN YMPÄRISTÖVAHINKOJEN TORJUNNAN UUTISKATSAUS – 3/2021

Tämä on Rajavartiolaitoksen esikunnan meriturvallisuusyksikön julkaisema uutiskirje. Rajavartiolaitos on vuodesta 2019 alkaen vastannut ympäristövahinkojen torjunnasta Suomen talousvyöhykkeellä ja aluevesillä aavalla selällä, siis avameriolosuhteissa. Tätä työtä ei tehdä yksin, vaan tiiviissä yhteistyössä useiden toimijoiden kesken. Tämän kirjeen tarkoituksena on viestiä niistä toimenpiteistä ja hankkeista, joita teemme merellisten ympäristövahinkojen torjunnan kehittämiseksi Suomessa.

KANSAINVÄLINEN BALEX DELTA -HARJOITUS TOTEUTETTIIN ONNISTUNEESTI ELOKUUSSA

Rajavartiolaitos järjesti yhteistyötahojen kanssa kansainvälisen Balex Delta 2021 -harjoituksen elokuussa Kotkassa. Vuosittainen harjoitus on osa Itämeren alueen merellisen ympäristönsuojelusopimuksen (HELCOM) yhteistyötä. Balex -harjoitusten tavoitteena on edistää jokaisen Itämeren rantavaltion osamista suurten öljytorjuntaoperaatioiden johtamisessa omien resurssiansa lisäksi myös naapurimaiden resursseja hyödyntäen. Harjoitusskenaariossa kaksi säiliöalusta törmäsi toisiinsa meriväylällä Kotkan edustalla.

Harjoituksen johti Suomenlahden merivartiosto. Suuren harjoituksen suunnittelu ja toteutus pandemiatilanteessa onnistui hyvin. Harjoituksen käytänteeksi ja samalla myös tulevaisuuden kehityskohteeksi tunnistettiin

mm. meri- ja rantatorjuntaharjoitusten kytkeminen yhdeksi kokonaisuudeksi. Kehityskohteiksi tunnistettiin myös yhteisen tilannekuvan ja tilannetietoisuuden edelleen kehittäminen sekä kaikkien torjuntatoimiin ja niiden tukemiseen osallistuvien tahojen mahdollisimman tehokas hyödyntäminen. Harjoituksen aikana vallinneet kovatuuliset sääolosuhteet johtivat tilanteeseen, jossa keräyskaluston käyttämättömyyksiä päästiin testaamaan ei-ideaaleissa olosuhteissa.

Harjoituksen tuloksia arvioitiin hyödyntäen Rajavartiolaitoksen OILSAREX-hankkeen kehittämää evaluointityökaluja. Työkalut todettiin hyödyllisiksi ja tarkoitukseseen sopiviksi. Myös Rajavartiolaitoksen OILART-projekti osallistui harjoituksen suunnitteluun ja toteutukseen.

KATSO VIDEO BALEX DELTA -HARJOITUKSESTA

YMPÄRISTÖMINISTERIT HYVÄKSYIVÄT UUDEN ITÄMEREN SUOJELUN TOIMINTAOHJELMAN

Itämeren suojelusopimuksen osapuolet ovat keskeyttäneet tänä vuonna erityisesti Itämeren suojelun toimintaohjelman eli niin sanotun BSAP:n (Baltic Sea Action Plan) viimeistelyyn. Itämeren alueen ympäristöministerit hyväksyivät 20.10.2021 toimintaohjelman HELCOM yhteistyön tulevien vuosien kehikoksi.

Ympäristövahinkojen torjunnan toimenpiteitä on

BSAP:ssa kaikkiaan yhdeksän, joista esimerkkeinä mainittakoon Itämeren alueen merenkulun riskiarviointihanke, sekä avomeri-, rannikko- ja rantatorjunnan nykyistä tiiviimpi integrointi, meriympäristölle vaaraa aiheuttavat vedenalaiskohteet, kemikaalitorjunnan käytänteiden testaus ja kehittäminen sekä öljyntyneiden eläinten hoidon yhteistyön kehittäminen.

LUE AIHEESTA LISÄÄ JA TUTUSTU TOIMINTAOHJELMAAN

KANSALLISEN YMPÄRISTÖVAHINKOJEN TORJUNNAN STRATEGIAN PÄIVITYSTYÖ ON ALOITETTU

Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan neuvotelukunnassa on aloitettu työ ympäristövahinkojen torjunnan kansallinen strategian päivittämiseksi. Tavoitteena on päivittää vanha strategia huomioiden toimintaympäristön muutokset, vuonna 2019 voimaan astuneet johtovastuun muutokset sekä uudet haasteet ympäristövahinkojen torjunnassa, kuten esimerkiksi jatkuvasti kasvava hybridipolttoaineiden käyttö. Strategiatyön päivittämiseen osallistuvat ympäristövahinkojen torjuntatoimista vastaavien taho-

jen lisäksi mm. ympäristöhallinnon edustajat ja keskeiset yhteistyötahot.

Tämänhetkisen suunnitelmana on järjestää 1.-2.2.2022 kansallinen "Tulevaisuuden haasteet"-työpaja, jonka yhteydessä arvioidaan toimintaympäristön muutoksia tuleville vuosille. Työpajan tavoite on tukea strategian toimintaympäristön kuvausta. Strategialuonnos pyritään laatimaan vuoden 2022 loppuun mennessä.

POHJOISMAIDEN TORJUNTAYHTEISTYÖSOPIMUS TÄYTTI 50 VUOTTA

Pohjoismaiden välinen torjuntayhteistyösopimus, niin sanottu Kööpenhaminan sopimus, täytti 50 vuotta. Tätä juhlitettiin järjestämällä kaksipäiväinen suojapaikkaseminaari (PoR, Place of Refuge), jossa vertailtiin eri maiden suojapaikkakäytänteitä ja kokemuksia, sekä tunnustettiin mahdollisia kehittämiskohteita.

Kööpenhaminan sopimuksen mukaisessa vuosikokouksessa lokakuussa 2021 vaihdettiin tietoja mm. tapahtuneista alusöljyjonnettomuuksista, torjuntaka-

luston kehittämistä sekä harjoituksista.

Kokousta isännöinyt Norjan rannikkovartiosto (Kystverket) esitteli keskustelujen lisäksi EU-rahoitteisen IMAROS-hankkeen tähänastisia tuloksia. Hankkeessa analysoidaan vähärikkisten laivapolttoaineiden ominaisuuksia ja olemassa olevien torjuntavälineiden soveltuvuutta näiden uuden tyyppisten öljyjen torjuntaan. Kokouksen osanottajat pääsivät myös tutustumaan IMAROS-projektin torjuntalaitetestiin Kystverketin testialtaalla (kuvasa).

ALUSÖLJYVAHINGON TORJUNTAOPERATION JOHTAMISOHJE JULKAISTAAN – OILART-HANKKEEN PÄÄTÖSSEMINAARI JOULUKUUSSA

Rajavartiolaitoksen toteuttama ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston rahoittama OILART-hanke päättyy vuodenvaihteessa. Vuonna 2019 käynnistyneen projektin tärkein lopputuote on loppuvuonna julkaistava alusöljyvahingon torjuntaoperaation johtamisohje. Ohje keskittyy erityisesti monialaisten toimintojen yhteensovittamisen johtamisen tukemiseen laajassa ja pitkäkestoisessa torjuntaoperaatioissa.

OILART-projektin päättymistä ja johtamisohjetta kä-

sitellään hankkeen päätösseminaarissa 14.12. klo 13-16. Kyseessä on Rajavartiolaitoksen ja Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) yhteistyössä järjestämä webinaari, jossa käsitellään myös uuden ympäristövahinkojen torjunnan tietojärjestelmän (MERT, Marine Environment Response Tool) käyttöönottoa.

Mikäli et ole saanut kutsua webinaariin, otta yhteyttä oilart@raja.fi

UUSI YMPÄRISTÖVAHINKOJEN TORJUNNAN TIETOJÄRJESTELMÄ OTETAAN KÄYTTÖÖN VUODENVAIHTEESSA

Uuden ympäristövahinkojen torjunnan tietojärjestelmän kehittäminen on edennyt hyvin ja ensimmäisen version testaus on jo aloitettu. Järjestelmä korvaa aiemmin käytössä olleen BORIS 2 -tietojärjestelmän, jonka käytöstä joudutaan luopumaan vanhentuneen tekniikan vuoksi.

Uusi järjestelmä on saanut nimekseen MERT (Marine Environmental Response) tietojärjestelmä on kehitetty ensisijaisesti Rajavartiolaitoksen ja pelastuslaitoksien käyttöön. Järjestelmä tukee Suomen

meri- ja järviolueilla tapahtuvien öljy- ja kemikaalivahinkojen johtamista ja tehtyjen toimenpiteiden tallentamista.

Uusi järjestelmä on selainpohjainen, ja se on suunniteltu edellistä BORIS 2 -järjestelmää merkittävästi käyttäjätystävällisemmäksi. Järjestelmää pyritään saamaan operatiiviseen käyttöön vuoden 2022 alussa. Järjestelmään tullaan lisäämään toiminnallisuksia vuosien 2022 ja 2023 aikana.

LUE LISÄÄ AIHEESTA JA KÄYTTÖOIKEUDEN HAKEMISESTA

YMPÄRISTÖVAHINKOJEN TORJUNNAN KOULUTUKSIA ON KYETTY JÄRJESTÄMÄÄN JÄLLEEN LÄHIOPETUKSENA

Syyskaudella 2021 YVT-koulutuksia ja harjoituksia on pystytty ilahduttavasti järjestämään koronapandemiarajista riippumatta järjestämässä määrin lähi-tapahtumina, niin Raja- ja merivartiokoululla kuin Rajavartiolaitoksen merellisissä hallintoyksiköissä.

Etäkoulutuksia on myös jatkettu ja etenkin Euroopan meriturvallisuusviraston (EMSA) kanssa on toteutettu useita suomalaisille räätälöityjä ja ympäristövahinkojen torjuntatoimenpiteitä tukevia koulutuksia viimeisen vuoden aikana. Olemme saaneet koulutusta niin MAR-ICE kemikaalitiehopalvelun hyödyntämisestä, satelliittivalvonnan CleanSeaNet palvelusta kuin EU:n meritilannekuvaajajärjestelmä SafeSeaNetin käytöstä.

Raja- ja merivartiokoulu toteuttaa syyskauden 2021 aikana neljä ympäristövahinkojen lähiopetuskurssia: johtamiskurssin, kemikaalitoimintakurssin, torjuntaluksen päälystökurssin sekä johtamiskurssin aiempina vuosina käyneiden kertauskurssin.

Syyskuussa 2021 Rajavartiolaitoksen sekä pelastuslaitosten edustajia osallistui kolmipäiväiseen kalustoharjoitukseen, jossa harjoiteltiin EMSA:n Porvoossa sijaitsevaan kalustovarastoon sijoitettujen laitteiden käyttöä ja torjuntatoimia aluskalustolla. Yli 20 henkilöä pääsi tutustumaan näiden öljytorjuntalaitteiden suorituskykyyn.

SUOMEN JA VENÄJÄN KAHDENVÄLINEN ÖLJYNTORJUNTAHARJOITUS JÄRJESTETÄÄN ITÄISELLÄ SUOMENLAHDELLA

Suomen ja Venäjän kahdenväliseen ympäristövahinkojen torjuntasopimukseen perustuva jokavuotinen harjoitus järjestetään tänä vuonna Rajavartiolaitoksen toimesta. Itäisellä Suomenlahdella kansainvälisellä merialueella marraskuussa järjestettävään, Suomenlahden merivartioston johtamaan harjoituk-

seen osallistuvat vartiolaiva Turva sekä venäläinen pelastusalus Igor Ilyin. Lisäksi marraskuussa Helsingissä järjestetään Rajavartiolaitoksen ensikunnan toimesta sopimuksen mukainen kahdenvälisen vuositapaaminen.

KANSAINVÄLINEN SUOJAPAIKKAOHJEISTUS PÄIVITETÄÄN – RAJAVARTILOAITOS JÄRJESTÄÄ KANSALLISEN HARJOITUKSEN JÄLLEEN ENSI VUONNA

Maailmalla on tapahtunut viime vuosinakin onnettomuuksia, joissa vielä selkeämmällä ja etupainotteisemmalla toiminnalla merellinen ympäristökatastrofi olisi voitu välttää. Tästä syystä IMO:n alainen työryhmä on päivittänyt IACS:n Guidelines on Places of Refuge -ohjeistusta. Suojapaikkaohjeistus luotiin Prestige- ja Erika-onnettomuuksien jälkeen 2000-luvun alku puolella, mutta sen käyttö eri maissa on hyvin vaihtelevaa. Tavoitteena on, että kansainvälisen ohjeistuksen avulla aluksen suojapaikan ohjaaminen helpottuu ja häädössä oleva alus saa suojapaikan ennen tilanteen eskaloitumista.

Länsi-Suomen merivartiosto järjesti kansallisen "Sandö"-suojapaikkaharjoituksen keuhkälä 2021. Sandö -harjoituksessa keskityttiin suojapaikkaprosessiin liittyvään päätöksentekoon, toimenpiteiden eri vaiheisiin ja sellaisiin päätöksentekoprosessin aikana huomioitaviin seikkoihin, joita avun tarpeessa olevan aluksen suojapaikkaan määrittäminen aiheuttaa. Harjoitukseen osallistui viranomaisista lisäksi mm. satamien, Turun merenkulkuoppilaitos Aboa Maren, Turun yliopiston ja Neste Oy:n edustajia. Vuonna 2022 harjoituksen järjestelyvastuussa on Suomenlahden merivartiosto.

Lisätietoja:

Komentaja Mikko Simola
Yksikön päällikkö, Meriturvallisuusjohtaja
Sisäministeriö | Rajavartiolaitos | Raja- ja merivartiosto | Meriturvallisuusyksikkö
+358 295 42 1151
mikko.simola(at)raja.fi

